

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ДЕВІАНТОЛОГІЯ

підготовки **магістра**

спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література);
014.021 Середня освіта (Англійська мова і література);
014.11 Середня освіта (Фізична культура);
014.03 Середня освіта. (Історія);
014 Середня освіта (Географія);
014.01 Середня освіта (Математика);
014.01 Середня освіта (Фізика);
014.01 Середня освіта (Інформатика);
016 Спеціальна освіта;
013 Початкова освіта

Освітньо-професійної програми

Середня освіта. Українська мова та література.
Світова література;
Середня освіта. Англійська мова;
Середня освіта. Фізична культура;
Середня освіта. Історія, правознавство;
Середня освіта. Географія. Економіка;
Середня освіта. Математика;
Середня освіта. Фізика;
Середня освіта. Інформатика;
Корекційна психопедагогіка (Олігофренопедагогіка);
Початкова освіта

форма навчання: денна, заочна

Силабус нормативного освітнього компонента «Конфліктологія та девіантологія» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, 014.01 Середня освіта (Українська мова і література); 014.021 Середня освіта (Англійська мова і література); 014.11 Середня освіта (Фізична культура); 014.03 Середня освіта. (Історія); 014 Середня освіта (Географія); 014.01 Середня освіта (Математика); 014.01 Середня освіта (Фізика); 014.01 Середня освіта (Інформатика); 016 Спеціальна освіта; 013 Початкова освіта.

За освітньо-професійною програмою Середня освіта. Українська мова та література. Світова література; Середня освіта. Англійська мова; Середня освіта. Фізична культура; Середня освіта. Історія, правознавство; Середня освіта. Географія. Економіка; Середня освіта. Математика; Середня освіта. Фізика; Середня освіта. Інформатика; Корекційна психопедагогіка (Олігофренопедагогіка); Початкова освіта.

Розробник: Кордунова Н. О., доцент, кандидат психологічних наук, доцент.

Силабус нормативного освітнього компонента «Конфліктологія та девіантологія» затверджено на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

проф. Ярослав ГОШОВСЬКИЙ

ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

(денна форма навчання)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка, 014.01 Середня освіта (Українська мова і література); 014.021 Середня освіта (Англійська мова і література); 014.11 Середня освіта (Фізична культура); 014.03 Середня освіта. (Історія); 014 Середня освіта (Географія); 014.01 Середня освіта (Математика); 014.01 Середня освіта (Фізика); 014.01 Середня освіта (Інформатика); 016 Спеціальна освіта; 013 Початкова освіта. За освітньо-професійною програмою Середня освіта. Українська мова та література. Світова література; Середня освіта. Англійська мова; Середня освіта. Фізична культура; Середня освіта. Історія, правознавство; Середня освіта. Географія. Економіка; Середня освіта. Математика; Середня освіта. Фізика; Середня освіта. Інформатика; Корекційна психопедагогіка (Олігофренопедагогіка); Початкова освіта. Освітній ступінь: магістр	Нормативна
Кількість годин 90 кредитів - 3		Рік навчання <u>5</u> _____
		Семестр <u>9</u> -ий _____
		Лекції <u>18</u> _____ год.
		Практичні (семінарські) <u>8</u> _____ год. Лабораторні <u>0</u> _____ год. Індивідуальні <u>0</u> _____ год.
		Самостійна робота <u>58</u> _____ год. Консультації <u>6</u> _____ год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Форма контролю: залік

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка, 014.01 Середня освіта (Українська мова і література); 014.021 Середня освіта (Англійська мова і література); 014.03	Нормативна
Кількість годин - 90		Рік навчання <u>6</u> _____
		Семестр <u>11</u> -ий _____ Лекції <u>6</u> _____ год.

кредитів - 3	Середня освіта. (Історія); 014 Середня освіта (Географія); 016 Спеціальна освіта; 013 Початкова освіта.	Практичні (семінарські) 4 __ год. Лабораторні __0__ год. Індивідуальні __0__ год.
ІНДЗ: немає	За освітньо-професійною програмою Середня освіта. Українська мова та література. Світова література; Середня освіта. Англійська мова; Середня освіта. Історія, правознавство; Середня освіта. Географія. Економіка; Корекційна психопедагогіка (Олігофренопедагогіка); Початкова освіта. Освітній рівень: магістр	Самостійна робота _68__ год. Консультації __12__ год. Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Кордунова Наталія Олександрівна

Науковий ступінь – кандидат психологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри педагогічної та вікової психології

Контактна інформація:

Адреса: м. Луцьк, вул. Банкова, 9 каб. 201

Телефон +380506788227;

e-mail: Kordunova.Natalija@vnu.edu.ua, Natalia300619701@gmail.com

<https://vnu.edu.ua/uk/structure/kordunova-nataliya-oleksandrivna>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Одним із наслідків ускладнення соціально-економічної та політичної ситуації, процесу швидкої зміни суспільства є бурхливе зростання кількості та різноманітності соціальних конфліктів та девіантної поведінки.

Для того, щоб оцінювати конфліктогенність рішень, що приймаються, попереджувати виникнення та деструктивний розвиток конфліктів кожна людина має володіти необхідними знаннями про конфлікт, як явище, що постійно супроводжує людське життя та загрожує йому.

Пререквізити: Для вивчення освітнього компонента здобувачі освіти потребують базових знань з ОК «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія».

Постреквізити: здатність застосовувати сучасні, освітні, інформаційні технології у роботі з конфліктними та девіантними особистостями; здійснювати аналітику конфліктів, володіти психологічними методами їх розв'язання.

2. Мета та завдання освітнього компонента:

Метою ОК є формування у здобувачів освіти умінь та навичок подолання психологічних труднощів професійної діяльності в конфліктних умовах,

попередження, профілактика девіантної поведінки та вирішення конфліктів з метою забезпечення успішного вирішення професійних завдань.

Основними завданнями ОК «Конфліктологія та девіантологія» є:

- ознайомити здобувачів освіти з теоретичними підходами до історичних витоків та методологічних принципів становлення конфліктології як науково-прикладної психології;
- поінформувати про основні наукові школи та сучасні погляди на природу, соціальний та психологічний зміст, класифікацію, структуру й динаміку конфліктів;
- вивчити специфічні чинники виникнення й протікання конфліктів у практичній діяльності;
- засвоїти особливості і механізми девіантності, причини виникнення та форми прояву девіантної поведінки.
- здійснювати аналітику конфліктів, діагностувати їх розвиток у конструктивному або деструктивному напрямі;
- володіти психологічними методами і засобами розв'язання конфліктів;
- здійснювати самоаналіз і самооцінку особистості, контролювати та коригувати власні психічні стани у конфліктних ситуаціях;
- застосовувати психологічні методи для дослідження виникнення і профілактики девіантної поведінки.

3. Результати навчання (компетентності)

Упродовж вивчення ОК здобувачі освіти повинні набути таких компетентностей:

Загальних :

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети

Спеціальних :

- СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
- СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
- СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
- СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організувати та реалізувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК11. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмовані результати навчання :

ПРН 1 Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 2 Вміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН 3 Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки

ПРН 4 Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН 5 Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН 6 Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН 8 Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН 9 Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 12 Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН 13 Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

3. Структура освітнього компонента

(денна форма навчання)

Назви змістовних модулів і тем							
	Усього	Лек.	Практ.	Лаб.	Консульт.	Сам. роб.	Форма контролю

							лю/ Бали
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту							
Тема 1. Теоретичні та методологічні засади конфліктології	9	2	-	-	1	6	
Тема 2. Поняття конфлікту. Види, функції, структура	10	2	2	-	-	6	17 О, ІНДЗ, Р, ДБ, ДС
Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	9	2	-	-	1	6	-
Тема 4. Змістовний та структурний аналіз конфлікту	9	2	-	-	1	6	-
Тема 5. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	10	2	2	-	-	6	17 О, Т, ТР, РМГ
Разом за модулем 1	47	10	4	-	3	30	34
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки							
Тема 6. Психологічні методи подолання негативних емоцій у конфлікті	12	2	2	-	1	7	18 О, ДС, ТР, РЗ/К, РМГ
Тема 7. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	10	2	-	-	1	7	-
Тема 8. Психологічні аспекти девіантології	10	2	-	-	1	7	-
Тема 9. Форми і прояви девіантної поведінки	11	2	2	-	-	7	18 О, ІНДЗ, ДБ, РМГ, Р
Разом за модулем 2	43	8	4	-	3	28	36

Контрольна робота № 1							15
Контрольна робота № 2							15
Усього годин / Балів	90	18	8	-	6	58	100

Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, О – опитування, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, КР – контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

(заочна форма навчання)

Назви змістовних модулів і тем	Усього						Сам. роб.	Форма контролю / Балів
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Консульт.			
1	2	3	4	5	6	7	8	
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту								
Тема 1. Теоретичні та методологічні засади конфліктології	9	1	-	-	1	7	7 О, ІНДЗ	
Тема 2. Поняття конфлікту. Види, функції, структура	9	1	1	-	1	7	7 О, Р, ДС	
Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	10	-	1	-	1	7	7 О, Р	
Тема 4. Змістовний та структурний аналіз конфлікту	8	-	-	-	1	7	7 О, ІНДЗ, ДС	
Тема 5. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	9	1	-	-	2	6	7 О, ДБ	
Разом за модулем 1	45	3	2	-	6	34	35	
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки								
Тема 6. Психологічні	11	1	-	-	1	9	8	

методики подолання негативних емоцій у конфлікті							О, ТР, Р
Тема 7. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	10	-	-	-	1	9	9 О, ТР, РМГ
Тема 8. Психологічні аспекти девіантології	11	-	1	-	2	8	9 О, ІНДЗ, Р
Тема 9. Форми і прояви девіантної поведінки	12	1	1	-	2	8	9 О, Р, РЗ/К
Разом за модулем 2	45	3	2	-	6	34	35
Контрольна робота № 1							15
Контрольна робота № 2							15
Усього годин / Балів	90	6	4	-	12	68	100

Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, О – опитування, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, КР – контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання
(денна форма навчання)

№ п/п	Тема	Кількість годин
	Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту	
1	Теоретичні та методологічні засади конфліктології	6
2	Поняття конфлікту. Види, функції, структура	6
3	Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	6
4	Змістовний та структурний аналіз конфлікту	6
5	Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	6

	Разом за модулем 1	30
	Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки	
6	Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	7
7	Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	7
8	Психологічні аспекти девіантології	7
9	Форми і прояви девіантної поведінки	7
	Разом за модулем 2	28
	Усього годин:	58

(заочна форма навчання)

№ п/п	Тема	Кількість годин
	Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту	
1	Теоретичні та методологічні засади конфліктології	7
2	Поняття конфлікту. Види, функції, структура	7
3	Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	7
4	Змістовний та структурний аналіз конфлікту	7
5	Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	6
	Разом за модулем 1	34
	Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки	
6	Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	9
7	Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	9
8	Психологічні аспекти девіантології	8
9	Форми і прояви девіантної поведінки	8
	Разом за модулем 2	34

IV. Політика оцінювання

Уся політика оцінювання базується на врахуванні ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки

https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_potochne_pidsumkove_otsiniuvannia_znan.pdf

та ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultatuv_navchannia_formalnii.pdf

Політика викладача щодо здобувача освіти:

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати практичні заняття протягом семестру. При підготовці до практичних занять ґрунтовно опрацювати теоретичний матеріал, першоджерела, додаткову літератури з теми, яку обрав. Повинен скласти глосарій понять і термінів з даного курсу.

Політика щодо академічної доброчесності:

Здобувач освіти повинен дотримуватись академічної доброчесності:

- Самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання.
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.
- Кодексу академічної доброчесності у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/)

Політика щодо перескладання: усі заняття здобувачі освіти відвідують згідно розкладу навчального процесу, однак, якщо здобувач освіти має право на вільне відвідування, то може відпрацювати пропущені заняття під час індивідуальних консультацій або виконати письмово індивідуальні завдання (конспекти, реферати, презентації).

V. Підсумковий контроль

Поточний контроль проводиться у вигляді усного або письмового опитування. Здобувач освіти повинен отримати бали під час практичних занять, самостійної роботи, виконання лабораторних робіт (70 балів).

КР (контрольна робота) проводиться письмово, або у формі тестування, передбачає 15 тестових завдань, які складаються з лекційного курсу, практичних занять і питань, які виносяться на самостійне опрацювання. Правильне розв'язання тестового завдання оцінюється в 1 бал. Таким чином, максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за одну контрольну роботу – 15 балів (загалом 30 балів за дві контрольні роботи). Якщо здобувач освіти хоче покращити результат або отримав недостатньо балів, то він складає залік, який оцінюється максимум 100 балів.

VI. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за результатами поточного (70 балів) контролю та контрольних робіт (30 балів). Завдання із цих видів контролю оцінюється від 0 до 100 балів включно.

На залік виносяться питання, які потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Питання до заліку

1. Поняття про конфліктологію як науку.
2. Предмет і завдання конфліктології.
3. Зв'язок конфліктології з іншими науками.
4. Поняттєвий апарат конфліктології.
5. Сутність і структура конфлікту.
6. Моделі конфліктів.
7. Об'єктивні і суб'єктивні фактори конфлікту.
8. Межі поширення конфлікту.
9. Основні типи і види конфліктів.
10. Потенційний, істинний, хибний конфлікт.
11. Реалістичний та нереалістичний конфлікт.
12. Внутрішньоособистісний, міжособистісний, міжгруповий конфлікт.
13. Типологізація конфліктів.
14. Типові причини виникнення конфліктів.
15. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту.
16. Ескалація конфлікту.
17. Реверсія конфлікту.
18. Стадії розвитку конфлікту.
19. Динаміка конфлікту з урахуванням деформації взаємин його учасників.
20. Форми, результати й критерії вичерпаності конфлікту.
21. Змістовий та структурний аналіз конфлікту.
22. Універсальна схема понятійного опису конфлікту.
23. Основні етапи аналізу конфлікту.
24. Картографія конфлікту.
25. Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів.
26. Характеристика конфліктної поведінки.
27. Основні стратегії поведінки учасників конфлікту.
28. Стратегії управління конфліктом.
29. Тактики поведінки учасників конфлікту.
30. Стилі поведінки учасників конфлікту.
31. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті.
32. Методики швидкого вгамування негативних емоцій у конфлікті.
33. Правила розв'язання конфліктів.
34. Типові помилки при розв'язанні конфліктів.
35. Посередництво у врегулюванні конфліктів.
36. Переговори, дискусії, дебати як засоби врегулювання конфліктів.
37. Сутність і значення процесів профілактики конфліктів.
38. Передумови успіху та труднощі у запобіганні конфліктам.

39. Рівні прояву конфліктів.
40. Функції та спрямованість конфліктів.
41. Позитивні наслідки конфліктів.
42. Негативні наслідки конфліктів.
43. Класифікація виробничих конфліктів.
44. Причини виникнення конфліктів в організації.
45. Професійне вигорання працівника.
46. Конфлікт між працівником і колективом.
47. Конфлікт між керівником і підлеглими.
48. Міжгрупові конфлікти в організації.
49. Конфліктологічна компетентність керівника.
50. Технологія діагностики конфлікту.
51. Типологія конфліктних працівників в організації.
52. Принципи конструктивного вирішення конфлікту.
53. Етапи розв'язання конфлікту.
54. Сутність та напрями запобігання конфліктам.
55. Різновиди девіацій.
56. Рівні прояву девіацій
57. Особливості і механізми девіантності.
58. Причини виникнення девіантності.
59. Форми прояву девіантної поведінки.
60. Основні напрямки та форми профілактики девіантної поведінки.

VII. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VIII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Балабанова Л. В., Савельєва К. В. Конфліктологія: навч. посіб. Київ : Вид. дім “Професіонал”, 2009. 280 с.
2. Барабаш Ю. Державно-правові конфлікти: поняття, сутність, ключові ознаки. *Вісник Львів. ун-ту. Серія юрид. Вип. 47.* Львів : ЛДУ, 2008. С. 67 –75.
3. Барабаш Ю. Загальні фактори, що впливають на стан та динаміку державно-правових конфліктів: конституційно-правовий аспект. *Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. Справ України.* 2008. № 3(39). Дніпропетровськ : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2008. С. 13 – 21.
4. Берлач А. І., Кондрюкова В. В. Конфліктологія : Навчальний посібник. Київ : Ун-т “Україна”, 2017. 203 с.
5. Ващенко І. В., Гіренко С. П. Загальна конфліктологія : навч. посібн. 2-е вид. Харків : Оригінал, 2016. 384 с.
6. Ващенко К. *Антиконфліктні технології: теоретичні засади та українська дійсність* . Стратегія України. державотворення. Філософ.-політолог. та екон. аналіз (Філософія. Економіка. Політика. Освіта.). Полтава : АСМІ, 2018. С. 78-87.
7. Герасіна Л. М., Панов М. І. Проблеми правової конфліктології: феноменологічний, гносеологічний та праксеологічний аналіз. Харків : Право, 2014. 112 с.
8. Гірник А. М. Основи конфліктології. Київ : Вид. дім Києво-Могилян. акад., 2010. 222 с.
9. Гошовська Д., Гошовський Я., Фінів О. Психологічна специфіка підлітків в умовах пенітенціарної депривації. *XIII International scientific-practical conference «Development of modern science: theory, methodology, practice» (march 18-19, 2021, Madrid, Spain).* Р. 192 – 197. Available at : DOI 10.46299/ISG.2021.I.XIII: URL: <http://isg-konf.com>.
10. Гошовський Я. Ресоціалізація депривованої особистості. Монографія. Дрогобич : Коло, 2008. 480 с.
11. Гошовський Я.О. Психологія девіантної поведінки : посібник. Дрогобич, 2010. 287с
12. Дуткевич Т. Конфліктологія з основами психології управління : навч. посібник. Київ : Центр учб. л-ри, 2015. 455 с.
13. Кіржнер Л. О., Мартиненко М. В., Мангольд О. В. Конфліктологія: навч. посіб. Харків : ХНЕУ, 2017 142 с
14. Конфліктологія: навч. посіб. Л. І. Скібіцька. – Київ : Центр учб. л-ри, 2007. 384 с.
15. Конфліктологія: психотехнології запобігання і управління конфліктами: [навч. посіб.] / І. І. Русинка. Київ : Професіонал, 2013. 332 с. .
16. Конфліктологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д. В. Коваленко, І. М. Шалімова, О. М. Керницький; Укр. інж.-пед. акад. Харків : Точка, 2012. 221 с.
17. Конфліктологія : підруч. для студ. ВНЗ юрид. спец. / за ред. Л. М. Герасіної та М. І. Панова. Харків : Право, 2002. 256 с.

18. Конфліктологія: навч. посіб. Л. М. Ємельяненко, В. М. Петюх, Л. В. Торгова, А. М. Гриненко; за ред. : В. М. Петюха та Л. В. Торгової. Київ : КНЕУ, 2015. 315 с.
19. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія: методичні рекомендації до практичних занять. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2022. 36 с. (надіслані в репозиторій ВНУ імені Лесі Українки).
20. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія: методичні рекомендації до самостійної роботи. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2022. 40 с. (надіслані в репозиторій ВНУ імені Лесі Українки).
21. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія: методичні рекомендації до індивідуальних завдань. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2022. 26 с. (надіслані в репозиторій ВНУ імені Лесі Українки).
22. Кордунова Н. О. Особливості конфліктності особистості у підлітковому віці. *Особистість і суспільство : методика та практика сучасної психології* : матеріали XII Міжнародної наук.-практ. інтернет-конференції (13 травня 2020 р.) / за заг. ред. Я. О. Гошовського, О. В. Лазорко, Т. І. Дучимінської, А. В. Кульчицької, А. Б. Мудрик, Т. В. Федотової. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2020. С. 90 –92.
23. Кордунова Н. О. Проблеми виникнення антисоціальних груп підлітків. *Психогенеза особистості: норма і девіація* : зб. наук. статей; [гол. ред. Я. Гошовський]. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. С. 262 – 267.
24. Кордунова Н. О. Психологічні аспекти девіантної поведінки підлітків. *Психогенеза особистості: норма і девіація*: зб. наук. статей; [гол. ред. Я. Гошовський]. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. С. 255 – 259.
25. Кордунова Н. О. Психолого-педагогічний практикум. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2020. 88 с.
26. Кордунова Н. О., Ваколюк Д. Психологічні аспекти насилля особистості. *Особистість і суспільство*: методологія та практика сучасної психології: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (15 травня 2022 р. / за заг. ред. Я. О. Гошовського, О. В. Журавльової, Т. І. Дучимінської, А. В. Кульчицької, А. Б. Мудрик, Т. В. Федотової. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2022. С. 31-33. (електронна адреса – <https://www.inforum.in.ua/docs/202205220805080.pdf>).
27. Ложкін В., Юрковський Е., Моначін І. Практикум з конфліктології. Тернопіль : Воля, 2005. 168 с.
28. Максимова Н. Ю. Психологія девіантної поведінки: Навч. посібник. Київ : Либідь, 2011. 520 с.
29. Миронова О. М., Мазоренко О. В. Конфліктологія : Навч. посіб. Харків : ХНЕУ, 2011. 167 с.
30. Мудрак І. А., Кордунова Н. О., Федчик Н. В. Психологічна діагностика та корекція схильності до девіантної поведінки дітей підліткового віку. *Соціальна адаптація особистості в сучасному суспільстві, ортобіоз та паліативна допомога із циклу: Психологічні складові сталого розвитку суспільства: пошук психологічного обґрунтування та виклики сучасності*. Матеріали VIII науково-практичної інтернет-конференції (з міжнародною участю) (10-12 грудня 2021 р., м. Луцьк). Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 120-123. (електронна адреса - <https://www.inforum.in.ua/conferences/26>).

31. Нагаєв В. Конфліктологія. Навч. посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2004. 199 с.
32. Орлянський, В. С. Конфліктологія. Київ : Центр учб. л-ри, 2007. 160 с.
33. Пірен М. І. Конфліктологія : Підруч. Київ : МАУП, 2007. 360 с.
34. Примуш М. Конфліктологія : Навч. посіб. для вузів. Київ : Вид. дім «Професіонал», 2006. 282 с.
35. Русинка І. Конфліктологія. Психологія запобігання і управління конфліктами : Навч. посіб. Київ : Професіонал, 2007. 334 с.
36. Скібіцька Л. Конфліктологія: Навч. посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2007. 383 с.
37. Словник термінів з правової конфліктології : наук.-довід. вид. / за ред. Ю. П. Битяка, Л. М. Герасіної, М. І. Панова. Харків : Одиссей, 2016. 208 с.
38. Ставицька О. В. Альтернативні технології розв'язання кримінальних конфліктів : загальний аналіз. *Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2009. № 1. Харків : Право, 2009. С. 124 – 133.
39. Ставицька О. В. До питання про сутність адміністративно-правових конфліктів. *Держ. буд-во та місц. самоврядування*. Вип. 8. Харків : Право, 2004. С. 38 – 47.
40. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Рівне : Перспектива, 2007. 398 с.
41. Хапілова В. П. Конфліктологія: Навч. посіб. для вищ. навч. закл. Запоріжжя : Запоріз. нац. ун-т, 2010. 278 с.
42. Яремчук С. С. Сучасні теорії в конфліктології: Навч. посіб. Чернівці : Рута, 2018. 72 с.
43. Яхно Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів : Навч. посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2012. 168 с.

Додаткова:

1. Аутоагресивна поведінка підлітків : монографія. О. В. Погорілко, А.М. Скрипніков, Л.О. Герасименко, Р.І. Ісаков. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2017. 141 с.
2. Вольнова Л. М. Профілактика девіантної поведінки підлітків: навч.-метод. посібник до спецкурсу «Психологія девіацій» для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка» у двох частинах. Ч. II. Практична частина. 2-ге вид., перероб і доповн. Київ, 2016. 193 с.
3. Гошовський Я., Гошовська Д. Психологічні особливості просторово-часової депривації та стигматизації особистості. *Психологічні перспективи*. 2019. № 38. С. 10 – 21. ([Directory of Open Access Journals \(DOAJ\)](#), [Index Copernicus International](#), [The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences \(ERIH PLUS\)](#), [Google Scholar](#), [ResearchBib](#), [Наукова періодика України](#), [BASE](#), [WorldCat](#), [Україніка наукова](#))
4. Гошовський Я.О. Психологічні особливості агресивності депривованих підлітків. *Психологія : теорія і практика : збірник наукових праць* / ред.кол. : І. О. Корнієнко (гол.ред.). Мукачево : РВВ МДУ, 2018. Випуск 2 (2). С. 50 – 58.
5. Дроздов О.Ю., Скок М.А. Проблеми агресивної поведінки особистості: навчальний посібник. Чернівці : ЧДПУ ім. Т.Г. Шевченка, 2000. С. 16 - 33.

6. Зайцева З.Г. Школа і важковиховувані підлітки. Київ : Знання, 2001. 297 с.
7. Запобігання та протидія проявам насильства : діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник. Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. К. : ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с.
8. Казачінер О.С. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх. *Виховна робота в школі*. 2008. № 8. С. 6 – 14.
9. Квітковська Н. В. Психологія девіантної поведінки учнів (умови, причини, особливості виховання, проблемні родини, профілактика та корекція) : навчально-методичний посібник. Миколаїв, 2010. 240 с. [URL:215 http://www.leonidpadrul.artphotoisrael.co.il](http://www.leonidpadrul.artphotoisrael.co.il)
10. Максимова Н.Ю., Піскун В.М. Основи дитячої патопсихології. Київ : Перун, 1996. 464 с.
11. Папуча М.В. Аномальна поведінка в ранній юності. Психологія ранньої юності: навч.-метод. посібник. Ніжин : Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2001. С. 85 – 124.
12. Психологічні механізми ресоціалізації осіб з девіантною поведінкою в умовах суспільних змін : монографія. Максимова Н. Ю., Грись А. М., Манілов І.Ф., Литвинчук Л.М., Рябовол Т.А., Філоненко Л.А., Максим О.В., Щербина-Прилука В.М.; за ред. Н. Ю. Максимової. К.: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2018. 272 с. URL: <http://library.mdu.edu.ua/Documents/NAPN/institut%20psihologii/monograf>.
13. Педагогічна профілактика девіантної поведінки неповнолітніх : Орієнтовна програма для пед. навч. закл. України. МО України, Ін-т змісту і методів навч. Київ, 1996. 40 с.
14. Підласий І. П., Шарапова О. В. Корекція девіантної поведінки молодших школярів : експериментальні матеріали. Черкаси: ЧДГУ, 2002. 44 с.
15. Седих К.В., Моргун В.Ф. Делінквентний підліток. Навчальний посібник з психопрофілактики, діагностики та корекції протиправної поведінки підлітків для студентів психологічних, педагогічних, соціальних, юридичних спеціальностей та інтернів-психіатрів. 3-є вид., доп. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2019. 272 с.
16. Теорія та практика профілактичної роботи з дітьми, схильними до девіантної поведінки : український і міжнародний досвід : монографія. О. Янкович, О. Кікінежді, І. Козубовська, В. Поліщук, Г. Радчук та ін. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2018. 300 с. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream>
17. Ткачук А.О. Агресія як форма прояву девіантної поведінки. *Психолог. № 16, «Шкільний світ»*, 2010. С. 17 - 28.
18. Федоренко Р. П. Психологія суїциду: навчальний посібник. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2011. 260 с. (Посібники та підручники ВНУ ім. Лесі Українки). URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/6653/3/Suicide%20psychology.pdf>

Інформаційні ресурси

1. <http://psychology-online.net/>
2. <http://studme.com.ua/psihologiya/default.htm>
3. <http://www.booksgid.com/psihologija/>
4. http://www.twirpx.com/files/#files_psychology

5. https://www.facebook.com/Кризовий-центр-медико-психологічної-допомоги-1603253909889450/http://lib.prometey.org/?sub_id=34
6. <https://zona.media/story/kondratyev>
7. [World report on violence against children \[Electronic version\] – Acces : http://www.unicef.org/lac/full_text\(3\).pdf. – Title screen.](http://www.unicef.org/lac/full_text(3).pdf)
8. БД Освіта. ua. — <http://osvita.ua/school/psychology>.
9. Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>
10. Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.
11. Науковий вісник НАВС [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.naiu.kiev.ua/tlc/pages/biblio/visnik>).